

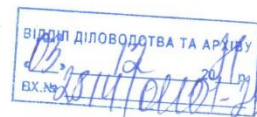
ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора філологічних наук, професора,
доцента кафедри прикладної лінгвістики
Лариси Леонідівни Макарук
на дисертацію Івана Васильовича Семеніста
«Мовна комунікація в цифровому середовищі:
моделі, засоби, механізми
(на матеріалі інновацій європейських та
азійських варіантів англійської мови)»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук за
спеціальністю 10.02.04 – германські мови**

Актуальність теми дисертаційного дослідження І. В. Семеніста не викликає сумнівів. Глобальне цифрове середовище трактують як складну, багатовимірну сферу синтезу дійсності, людського досвіду та соціо-комунікативної діяльності, опосередковану новітніми цифровими та інформаційними технологіями; це об'єкт дослідження широкого спектру гуманітарних наук. Ураховуючи це, дослідження інноваційної комунікації в глобальному цифровому середовищі у галузі отримання нових знань є беззаперечно важливим.

У своїй роботі дисертант комплексно проаналізував численні аспекти мовної актуалізації активності сучасних міжнародних та національних освітньо-комунікативних спільнот у цифровому середовищі, соціо-функційні фактори оновлення словникового складу англійської мови глобального спілкування, системи окремих лінгвокогнітивних структур, елементи картин світу користувачів англійської мови глобального спілкування, вербальні складники відповідного комунікативного середовища – комп'ютерного дискурсу.

Робота має логічну структуру, що дало змогу досягнути поставленої мети, розкрити науково-дослідні завдання. Зміст дисертації та автореферату, публікації здобувача свідчать, що результати дослідження мають достатній рівень обґрунтованості та достовірності. Робота ґрунтується на значній кількості

українських та зарубіжних джерел (742 найменування), які відповідають тематиці розвідки. Дисертація містить значний масив емпіричних даних. Обрані підходи та методи уможливили достовірність та обґрунтованість одержаних результатів.

Основні положення дослідження належним чином апробовані. Вони опубліковані в українських та зарубіжних наукових виданнях (всього 49 публікацій, у тому числі 19 – у журналах, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science). Результати дисертації обговорювались на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

Дисертант ґрунтовно розкрив інноваційну мовну комунікацію в глобальному цифровому середовищі як консолідований на макро- та мікрорівні об'єкт аналізу, що актуалізується специфічними феноменологічними та динамічними ознаками, властивостями та інструментами реалізації. Теоретичною значущістю кваліфікуються визначені такі диференційні риси логосфери інноваційної комунікації в цифровому середовищі як лінгвофеноменологічного об'єкта: нормативність, що впливає з параметричних ознак поняття «логосфера» – (при збереженні характеристик динамічної варіації); феноменологічний (“актуалізуючий”) статус оболонок мовних знаків та комунікативних дій в реальності.

Внеском у розвиток неолінгвістичних студій вважаємо окреслення в дослідженні параметрів інноваційної природи англомовної комунікації у галузі отримання нових знань у глобальному цифровому середовищі, що визначається феноменологічною консолідованістю онтологічних та пресупозиційних характеристик макроструктури комунікації у статиці та наскрізної взаємодії формально-змістових конститuentів і технологічних (цифрових) інструментів її мікроструктури у динаміці.

Наукова новизна результатів полягає, також, в тому, що в дисертації вперше визначено та параметризовано інноваційну англомовну комунікацію

в галузі отримання нових знань у глобальному цифровому середовищі як консолідований на макро- та мікрорівні об'єкт аналізу, що кваліфікується специфічними феноменологічними та динамічними ознаками, властивостями та технологічними інструментами реалізації. Викликають інтерес виокремлені автором інтегративні теоретико-методологічні засади дослідження комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі.

Автор параметризує інноваційну комунікацію в цифровому середовищі в умовах глобальних карантинних обмежень 2020-2021 років, при цьому пропонує методологічну рамку моделювання інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань на матеріалі європейських та азійських варіантів англійської мови у цифровому середовищі в онтологічній, мовній та когнітивній площинах.

Дисертант аргументував макроструктуру інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань як сукупність лінгвокомунікативних та інструментальних новотворів європейських та азійських варіантів англійської мови у системній змістовій єдності їх референтної співвіднесеності із субстантними (онтологічними, епістемічними, антропологічними, технологічними) вимірами та елементами глобального цифрового буття.

Автором ідентифіковано мікроструктуру (локутивну складову) інноваційної комунікації в галузі отримання нових знань як сукупність лінгвокомунікативних та інструментальних новотворів глобалізованих варіантів англійської мови у системній змістовій єдності їх референтної співвіднесеності із онтологічними, епістемічними, антропологічними, технологічними вимірами та елементами глобального цифрового середовища, вичерпна, надцільна інноваційна маніфестованість яких визначає феноменологічну своєрідність досліджуваної лінгвокомунікативної сфери.

У дослідженні структуровано тезаурус інноваційної комунікації в галузі отримання нових знань у цифровому середовищі як пресупозиційну та локутивну структуру для визначення та категоризації ключових компонентів інноваційної кібертермінології як репозитарію знань та уявлень суб'єктів інноваційної комунікації, що сприяють побудові та функціюванню середовища електронного пізнання/отримання нових знань. Визначено та інвентаризовано типологію лінгвокогнітивних сценаріїв інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі.

Окремої уваги в умовах глобальних трендів дигіталізації комунікативного середовища в умовах пандемії, заслуговують висновки на основі значного масиву емпіричних даних респондентів щодо конструювання універсального фреймового сценарію перетворення інноваційної англомовної комунікації у галузі отримання нових знань у цифровий формат за допомогою засобів ІКТ, який складається з таких окремих когнітивних схем: 1) агентивна схема; 2) схема локалізації; 3) інструментальна схема; 4) об'єктна схема.

У розвідці висвітлено лінгвопрагматичне профілювання англомовної інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань у глобальному цифровому середовищі. Параметризовано статичні та динамічні якісні характеристики різнорівневих та різносубстратних елементів структури плану змісту одиниць інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі. Зокрема, якісно ідентифіковано та оцінено інвентар комунікативних дій для перлокутивної ефективності інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань. Визначено ключові виміри пресупозиції та комунікативні тактики, ефективні для здійснення різних типів мовленнєвої (локутивної) діяльності на основі глобалізованих варіантів англійської мови у галузі отримання нових знань. Виявлено системне аранжування сумісності мовних/комунікативних/м'яких професійних та технологічних (цифрових)

пресупозиційних компонентів для формальних та неформальних видів цифрової комунікації у галузі отримання нових знань на основі англійської мови глобального спілкування.

Автор упроваджує методику та інструменти емпіричної вимірюваності ефективності інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі. У дослідженні також реалізовано експериментальну верифікацію перлокутивної ефективності інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань у глобальному цифровому середовищі та квантитативно систематизовано інструментальні механізми реалізації інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі.

Зазначимо, що дослідження має значну перспективу, що полягає у розширенні кола розвідок щодо оцінки параметрів розвитку цифрової грамотності як пресупозиційної та локутивної складової інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань для окремих груп мов, а також для діагностики міждисциплінарних тенденцій оцифрування комунікативних форматів у країнах Азії, Північної та Південної Америки та країнах Європи.

Позитивно оцінюючи та відзначаючи належний рівень дисертації, достатній рівень наукової новизни результатів дослідження І. В. Семеніста, варто звернути увагу на деякі недоліки або дискусійні твердження.

1. У роботі недостатньо уваги приділено феноменологічній природі поєднання лінгвального та субстантного (онтологічного, епістемічного та антропологічного) аспектів у вертикальній площині взаємовиявлення діади явище :: сутність. Відповідно, не враховано, що на рівні макроструктури комунікація у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі виявляє ключові характеристики таких складних лінгвокогнітивних та епістемічних об'єктів як, зокрема, дискурс – в

аспекті інтеграції мисленнєво-мовленнєвих континуумів (лінгво)культур та множинність мовних одиниць текстового рівня, які є реалізаціями абстрактних та емпіричних елементів різних сфер буття.

2. Деталізації потребує моделювання епістемічної основи інноваційної комунікативної діяльності та трансформації когнітивного досвіду отримання нових знань у цифровому форматі, як такого, що можливе за допомогою комбінації та синтезу набору когнітивних понять, параметрів та ознак (наприклад, «концепт», «макроконцепт», «концептуальне ядро та периферія»).

3. Зауваги викликають міркування щодо ідентифікації та кваліфікативного аналізу антропоцентричних засад інновативності комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі на противагу їх «техноцентричності»; визначення універсального міждисциплінарного моделювання комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі. На нашу думку, впровадження інструментальних механізмів реалізації інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі могло б бути висвітлено докладніше.

4. Доцільно було б візуалізувати розроблені конструкти моделювання інноваційної комунікації, а саме: а) адаптувати та реноваціювати існуючі комунікативні сценарії (йдеться про доцифрові, віддалені та змішані формати); б) підвищити обсяг та зміст пресупозиції усіх суб'єктів комунікації у галузі отримання нових знань у цифровому середовищі та цифрової грамотності як складової пресупозиції цифрової комунікації. Крім того, вдосконалення потребують і статистичні методи обробки емпіричних даних (безпосередньо локутивних та, за

результатами опитування респондентів, – суб'єктів інноваційної комунікації у цифровому середовищі).

5. Не до кінця зрозумілою є позиція автора щодо ситуативного паралелізму процесів виникнення та розвитку інноваційних есенційних елементів (простір, час, субстанція, комунікація), гносеологічних (пізнавальних) елементів (інформація, епістема, навчання, евристика тощо), антропологічних елементів (екзистенційний стан, тип ідентичності тощо) цифрового буття та їх лінгвальних і комунікативних корелятів.

6. Уточнення потребує твердження щодо методологічної релевантності позиціонування лінгвокомунікативної та соціальної (зокрема пізнавальної/освітньої) дійсності як особливого типу логосфери, зокрема інноваційної логосфери англійської мови глобального спілкування, що становить собою синхронну периферію логосфери сучасної глобальної лінгвокультури у цифрову епоху.

Проте, зважаючи на значне новаторство у постановці мети і завдань, перелічені міркування не впливають на високу оцінку дисертації. Вони спрямовані на активізацію подальшої наукової діяльності автора. Автореферат цілком відображає положення дисертації. Публікації Івана Васильовича Семеніста свідчать про належний рівень апробації. Результати слугують вагомим підґрунтям подальших наукових напрацювань щодо дослідження динамічної цілісності моделей, засобів та механізмів інноваційної англійської комунікації у галузі отримання нових знань у глобальному цифровому середовищі.

Сукупність отриманих результатів свідчить про те, що автору вдалося розв'язати важливу наукову проблему – виявити моделі, засоби та мовно-технологічні механізми інноваційної комунікації у галузі отримання нових знань у глобальному цифровому середовищі. Ґрунтовне дослідження лінгвальних інновацій глобалізованих (європейських та азійських) варіантів сучасної

англійської мови як на теоретичному, так й на практичному рівні є надзвичайно актуальним для наукового простору та соціуму загалом.

Обсяг опрацьованого матеріалу, глибина аналізу, його результати, спрямованість на отримання нових знань і наявність чіткої концепції – все це дає підстави вважати, що дисертація на тему *«Мовна комунікація в цифровому середовищі: моделі, засоби, механізми (на матеріалі інновацій європейських та азійських варіантів англійської мови)»* відповідає усім чинним вимогам п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженому Постановою КМУ № 567 від 24.07.2013 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015 та № 607 від 15.07.2020, а сам автор, Семеніст Іван Васильович, **заслуговує** на присудження йому наукового ступеня доктора філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови.

Офіційний опонент:

доктор філологічних наук, професор, доцент
кафедри прикладної лінгвістики,
декан факультету іноземної філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Лариса МАКАРУК

Підпис Макарук Л. Л. засвідчую
Вчений секретар

